

Rott József

OKTÓBERI SIKOLY

Nyirkos bükklevelek hullottak az arcunkba a ködből. A vastos fatörzsek mintha a hegytetőre tartanának, mi meg a csomagokkal megrakva vártuk a taxit. Fáztam, s mint annyiszor kurta kamaszkorom során, csak sajgó sejtésem volt a történésekről. Menekülésnek tűnt a távolsági busszal megtett út, vagy üldözők híján inkább veszszőfutásnak. A sors által mellénk rendelt utasok szürkék voltak és kedvetlenek. A konoksággal keveredő elkeseredés mégis belőlünk áradt, alkalmatlanná tett mindhármunkat a beszédre. A fürdőhelyre érve magunk maradtunk. Dermesztő volt a csönd.

– Az a fontos Irma, hogy ne utáld magad! – mondta apa, cigaretta után kutatva a zsebében.

Lakatlan nyaralók és leeresztett vizű medencék mellett baktattunk el. Az alábucskázó levelek megültek a járdákon, kerítéseken. A kemping gondnoka, kopasz, fontoskodó kis ember, aláíratta apával a szabályzatot. Átadta a tizenkilences faház kulcsát. Szőrös, húspárnás kézfeje türelmetlenségén látszott, alig várja, hogy visszaülhessen a színi tévéképernyő elé.

A barakkok egymáshoz szorultak a dombhajlatban. Zúzott kő csegett a talpunk alatt. A virágágyások köddel-dérrel gyötört krizantémjai a fejüket lógatták. Az egymástól távol eső, halovány lámpákra hagyatkoztunk.

Ebredéskor egy ér lüktetett az agyamban, valami ismerős, szagotott dallamra. Időbe telt, mire rájöttem, sikoltozás megújuló hangjait hallom. A kialvatlanság kábulata súghatta azt is, hogy beszivárgott a köd az ablakrácsokon, holott száraz köhögésem máris magyarázattal szolgált: apa dohányozta át az éjszakát. Anya csöndesen sírdogált a talpalatnyi mosdóban.

– Ez jó! Könnyít rajtad – dicsérte apa.

Zörgettek. A gondnok topogott a lépcsőn. Mögötte, ebül szerzett szövetségesként, az áthatolhatatlannak tetsző, tejfehér köd terjengett. A nyitott ajtón keresztül, immár tisztán hallottam a sikoltozást.

– Még aludtak?! – A gondnok alig palástolta örömét. – Telefonhoz kéretik a mérnök kartársat!

– Menjen csak, jóember! – így apa. – Megvárom.

Tizennégy esztendő voltam, anyánál már valamivel magasabb. Valójában iskolában kellett volna lennem, és még csak magyarázattal sem szolgáltak a rendkívüli szünet okáról. Ahogy arról sem esett szó a családban, miért nem nyaranta szabadságolják apát. Biztosnak, mi több, elkerülhetetlennek csupán az tűnt, hogy szabad vagyok. A titokzatos telefonhívásokat követően ugyanis rendre kitört a haddel-hadd.

Kisurrantam az ajtón.

Köd szitált, valaki vastag fürdőköpenyben a melegvizes medence felé csoszogott. Fejemre kaptam a csuklyát. A gondnok, akit, mi tagadás, már esküdtt ellenségemnek tekintettem, akkor sem vett volna észre, ha történetesen nem apát tartja szemmel. Futó pillantás az irodára, ahol egy fejkendő takarítónő éppen rongyot tekert a felmosófára. Szinte hallottam keserves szuszogását. Apa megereszkedett felsőtesttel beszélt a fekete bakelitkagylóba, a gondnok arrébb tett valamit az asztalon, és le nem vette volna róla a tekintetét.

Tócsába léptem, elhagyatott újságosbódét kerültem meg. A trafikok mélye megereszkedett matracokat, úszógumikat őrzött. Minden poros, homályos kirakatban a magam bánatos képmását láttam. A szebb napokat megélt, kockaköves tér kihalt volt, akárcsak a kávézó terasza. Az asztalok, székek egymásra forgatva, összeláncolva várták a tavaszt.

Hangokra lettem figyelmes. Mintha a kerítés túloldalán elterülő medencéből fölszakadó pára lebegtetné felém, elmosódó, a kimondásukkor már lényegtelen szavak szitáltak. Ösvényre lettem, és máris a dombra kapaszkodó bükkök között voltam. Még néhány szökellés, és a ködön keresztül csak találgattam, merre lehet a kemping.

Rothadó avar szaga érződött. Lépésről lépésre ritkult a köd az öles törzsek között. Lekíváncozott rólam a kabát. Mire kimelegedve a gerincemre értem, megláttam a napot. A meredeken zuhogó napsugarak ezüst tükrökké változtatták a gyérülő hársfák leveleit. A hegy túloldalán gyümölcsösökkel, kaszálókkal, szántókkal falu kezdődött. A nap beragyogta a cseréptetőket és a fehérre meszelt falakat. Egy közeli présháznál már megkopaszodtak a vénséges fák, ám az ágak aljától sárgáltak. Szőlősorok következtek vérvörös, szélben reszkető levelekkel.

Alant a száraz aszfaltút, melyen egyetlen szekér haladt, a bokros patakmedret követte. Magát a települést legföljebb százötven-kétszáz ház alkotta, a deszkakapus pajták és istállók szilárdabbnak tetszettek, mint a gangos parasztházak. A mellékutcák mind-mind a katolikus templom felé tartottak. Kocsmát és boltot sejtettem még a kerekded téren. Semmi sem akadályozhatott meg, hogy nekilóduljak az ereszkedőnek.

A szekérút mind mélyebbre rága magát az agyagos talajban. Leszűkült a látóterem. Egyébként is megtréfáltak a távolságok: fertály-órája talpaltam, ám mintha egyre messzebbre kerültem volna a falutól. Letértem a tócsás útról. A nyálkás aljban halott fák ágai korhadtak. Könnyen átlátható volt a lombja vesztett erdő, mégis majdnem belebotlottam egy vadászszekés, kalapos férfiba. Féltérdre ereszkedve vizsgálódtam, s intett anélkül, hogy felemelte volna a fejét.

– Őzbak – magyarázta, mintha régi ismerőse lennék. Hosszúkás, nyugodt arca volt. – Megnyűgözték.

– Nem értem.

– Nyűgöt vetettek neki – mutatott az avarba taposott vashurokra.

– Az őznél jámborabb jószágot keveset találsz. Menne előre, egyetlen irányba.

Nem jött hang a torkomból.

– A továbbiakat kiolvashatod a nyomokból. Az orvvadász kikanarította a hátsó combokat. A többit elvégezték a rókák, kőbor kutyák... Kiránduló vagy? Menj csak! Csúnya látvány.

Kértem a faluvégi viskók közé. Mintha magának az útnak is sürgősebb lenne, nyílegyenesen haladt át a kerítetlen, gazzal fölvert udvarok között. Farakások és szemétkupacok követték egymást. Sárba lökött, hasadt fateknő. Egy ajtótlanul ásító viskóból kutya ugatott rám.

A kezemben lóbált kabáttal, futva érkeztem a térre. Ekkor gördült a megállóba a távolsági busz. Jegyet vettem a fürdőig, ám csak percek múltán, a jól ismert ködben lélegeztem föl.

Ködben botorkálva, napokkal később fejtettem meg a szűnni nem akaró sikolyok eredetét. Az erdőszélen zárkózott, mord házaspár tanызott két szöszke, angyalian fürtös lánykával. Csapzott törölközőik folyvást a tornácon lógtak, rejtve tartottak ajtót, ablakot. A kisebbik lányka még éppen csak tipegett. Ehhez mérten meglepő hevességgel rontott ki az ajtón, hogy hosszú, idegtépő sikolyokat hallasson. Az anyja kérlelte, édességgel kecsegtette, aztán, a jöttömet

látva, durván berángatta a házba. Mint szorítókötés alól a vér, átütött a falakon, mindent elöntött a lányka szaggatott panasza.

Kuncognom kellett. Micsoda fegyver! A kis fürtöst minél inkább büntetik, annál vadabbul visít.

Összekadtam a boltban Oszival, köpcös osztálytársammal. Harmadmagunkkal már valóságos tumultust teremtettünk a pultnál.

– Mindig a legkisebbet küldik a boltba, igaz, Krampusz? – lelken-dezett.

Kiderült, alig néhány kőhajításnyira van a nyaralójuk a kempingtől. Cigaretta-t vett az apjának. Mocsos mutatójával fölfeszegette a celofánt.

– Kérsz?... Gyere át a vadászházba! Szombat esténként banzáj van. Városi bulák! Elkapják a farkad, Krampusz, elhíheded!

Két évvel volt idősebb nálam. Humán gimnáziumból irányították át hozzánk, év közben. Boldog-boldogtalant Krampusznak szólított. Szórta a pénzt. Máskor kölcsönkért, és elorozta a golyák tízóróját. Életszagú volt minden megnyilvánulása.

– Farkalni akarsz? Tarts Oszival!

Kéményfüst vegyült a ködbe, hömpölygött a völgyben. Köhögtek a közelben, de nem láttam senkit. Azt hitte volna az ember, késő este van, valójában a kései ebédhez készültünk. Apáék úgy érezték, kötelességük a közösen eltöltött időt az épülesemre fordítani. Szóval tartottak, miközben az esti buli körül csapongtak a gondolataim.

Paradicsomlevest és húsos tésztát tettek elénk az étkezdében. Hódályszerű, sarkos építmény volt, szigorú asztalorokkal, kényelmetlen székekkel. Mindössze tucatnyi terítéket láttunk a pult közelében, arrébb a lámpák sem égtek.

Az evőeszközök kocogása volt az egyetlen zaj. Anya ma nem kívánta a levest, a húsos tésztát viszont alaposan megfűszerezte, aztán eltolta magától. Kínos csend telepedett ránk. Apa bort töltött a poharakba.

– Véré válik – mondta. Anya a könnyeit törölgette.

Mit tehettünk a könnyek ellen? Leszegett fejjel, derekasan tömtük magunkba az ételt. Apától vártam a megoldást. Megsüvegelték a gyárban az eredményei után, mégis önmagáért szerettük, a leleményességéért és kedélyéért. Mozgásban az élet, ez volt a jelszava. Lendületből vette az akadályokat. Száguldott a kocsival. Anya szörnyülködött, összekapta a térdét, nevetett. Leintett minket a rendőr. Mit akar tőlünk ez a szőrös tökű?, horkant föl apa, és máris kibug-

gyant belőlünk a nevetés. Hiába az egyenruha, a hivatalos szigor, tovább heherésztünk. Még néhány szó, és a rendőr is vigyorgott. Aztán nevetett. Apa kezét fogott vele, és hajtottunk tovább. Mit mondhatott neki?... Csak úgy egyenesen, ahogy a szájára szaladtak a szavak?

Egy találmánya kapcsán bevonták az útlevelét. És a jogosítványát, mert ámokfutásba kezdett. Egy csapásra megváltozott minden. Anya elvetélt a kishúgossal. Szemétre dobták a magzatot, fakadt ki apa. Az életünket... Mennyit látott a világ a fájdalomából? Kit nem nyomasztott akkoriban hasonló kín, veszteség? Anya haza akart költözni, falura. Irma drágám, falun előbb a viszonyok változnak meg, csak utána az emberek! Maradunk. Kieszközöljük a változást. Ehelyett anya kapott idegösszeroppanást.

– Meghívott egy osztálytársam a nyaralójukba! – Menj csak – mondta apa.

– Egyétek meg a süteményem. – Eredj!

Egyetlen pityókos, rosszul öltözött pár kerengett a Vadászház parkettjén. „Felnőtt fejjel kártyavárat építettem...” – szólt a dal, és a nyúlánk, göndör hajú férfi minduntalan elvétette a lépést. Szíve hölgye, ahogy a hirdetés mondaná, teltkarcsú, életvidám nő, túsarkú cipőben lavírozott a karján, és a vétések során boldogan gurgulázott. A szintetizátort nyaggató zenész alighanem akkor is szenttelen marad, ha az orra előtt bukna a parketre. „...Vasbetonból lesznek majd a jolijokerek.” Nem volt kedvem röhögni.

– Micsoda égés!

– Krampusz, szépöcsém! Nyakald a kólát! Engedd lefelé tág gígdádon! – hadarta Oszó, és izzadó tenyerével körbetapogatott az asztalon. – Lesz bor is! Nyaranta...! Megjöttek Bránerék!

A táncosok összeölelkeztek, mi meg kinyomultunk a nyálkás estébe. Bráner bort húzott elő a széldzsekije alól. Kézzel kézzel járt az üveg. Zerge, a társa csúnyán húzta a lábát. Valami autóbalesetről beszélt, amit csak a nővérevel élt túl a családból. Csúnyán dadogott, s mintha ragályként terjedne, neki is izzadt a tenyere. A bor savanyú volt. Felzaklatta a gyomrom. Még néhány lépés a kátyús úton, és én is megvadulva hadonásztam.

A csattanás!, kajkolta Zerge, mert valami okból képtelen volt befogni a száját. Mint egy oltári pofon! Beszorultam az ülések közé. Bizony, Oszó! Alám csavarodott a kezem, a lábam meg az arcom előtt. He...! Szétpukkant az öregem feje, elhiheted!

Most Bráner kezdte rá, hogy neki bor kell. Megrázta az üres üveget. Bor, makogta, bor, bor, bor. Félrevontam Oszit a sarkon.

– A cimboráid...

– Bemártottak, Krampusz! Elhiheted! Zerge belökött a könyökével egy léckaput.

Az elvadult kert már benőtte a járdát. Fenyőágak csaptak az arcunkba. Bráner nekiesett egy gipsztörpének, és belehempergett a sárba. Csá, kishaver! Elgáncsoltál!

A dohos, fűtetlen hallban voltunk. Csak sejtettem a bútorok körvonalát. Ajtó nyílt a szemközti falon, ránk kapcsolták a lámpát. Megfagyott bennem a vér. Egy tolószékes nő gördült elénk. Bozontos szemöldök uralta az arcát. Rusnya hangon átkozódott.

Zerge zokogva elébe vetette magát, és túrta a pofonjait. Bráner, mintha rítus része lenne, ordítva követelte a maga ütlegeit. A nő hamar kiadta mérgét, s mire Oszival letérdeltünk, Zergére roskadva zokogott.

Nyomasztó hangulatban bandukoltam hazafelé. Mintha éjnek évadja volna... Apáék, egymásba karolva, ekkor indultak sétára, s én máris a holnapi macskajajt éreztem, ami meglehet, máig tart. A tornácra figyeltem, ahogy elmosódó kettősük végleg elenyészik a ködben.

Mit mondhatnék még?

Másnap felszállt a köd, mégsem változott meg a hangulatunk. A fürtös kislány berekedt, s többé nem hallottam szaggatott sikolyát. A hazautazásunkat követően nem sokkal apáék elváltak, én meg kolégiumba kerültem.

Ha válságba kerül az életem, azóta is ugyanabban a ködben boilyongok hasztalan, noha leginkább sikoltozni szeretnék.

(*Hitel*, 2005/10.)